

„Art. 11. 1. W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.).

1. Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy wnioskuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.”

Na wstępie należy wskazać, że powołany przepis budził wątpliwości prawne czy przydzielenie asystenta rodziny jest obligatoryjne w przypadku, gdy pracownik socjalny na podstawie wyników analizy złoży wniosek w tej sprawie do kierownika ośrodka pomocy społecznej. Wątpliwość tę usuwa ustawa z dnia 16 marca 2012 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (na dzień pisania niniejszego tekstu Senat przyjął 13 poprawek do ustawy). Zgodnie z proponowanym w nowelizacji art. 11 w przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie rodzinny wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.2).

2. Po przeprowadzeniu wywiadu, o którym mowa w ust. 1, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny.
3. Jeżeli z analizy, o której mowa w ust. 2, wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.
4. Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w ust. 3, kierownik ośrodka pomocy społecznej:
  1. przydziela rodzinie asystenta rodziny albo
  2. występuje do jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny albo
  3. występuje do podmiotu, któremu gmina zleciła realizację pracy z rodziną na podstawie art. 190, o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.”;

Jednocześnie dodano do przepisów przejściowych Art. 232a. zgodnie z którym w okresie do dnia 31 grudnia 2014 r. po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w art. 11 ust. 3, kierownik ośrodka pomocy społecznej może:

1. przydzielić rodzinie asystenta rodziny;
2. wystąpić do jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny;
3. wystąpić do podmiotu, któremu gmina zleciła realizację pracy z rodziną na podstawie art. 190, o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Z powyższego wynika, że od 1 stycznia 2015 r. kierownik ośrodka pomocy społecznej będzie związany wnioskiem pracownika socjalnego w zakresie objęcia rodziny wsparciem asystenta. Do tego czasu omawiana forma wsparcia będzie miała charakter fakultatywny.

Art. 11 zostanie omówiony w brzmieniu wynikającym z nowelizacji z 16 marca 2012 r.

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: wtorek, 24, kwiecień 2012 00:00

Bernadeta Skóbel

Odłony: 13024

Komentowany przepis nakłada na ośrodek pomocy społecznej dodatkowe zadania w zakresie wspierania rodziny. Adresatami działań ośrodka w omawianym zakresie mogą być również osoby, które nie są tzw. „klientami pomocy społecznej”. Jediną przesłanką do podjęcia działań jest powzięcie informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Powyższe oznacza, że przesłanką przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego na podstawie art. 11 jest przebywanie w rodzinie osoby małoletniej lub umieszczenie osoby małoletniej w pieczy zastępczej. Źródłem informacji o rodzinie mogą być zarówno osoby fizyczne, w tym członkowie tej rodziny, jak i instytucje publiczne bądź społeczne (policja, szkoła, organizacje pozarządowe, sąd, kurator sądowy, przy czym kierownik pomocy społecznej nie musi mieć pewności, że rodzina boryka się z jakimikolwiek problemami – to właśnie rodzinny wywiad środowiskowy ma zweryfikować prawdziwość otrzymanych informacji. Szczegółowy tryb przeprowadzania wywiadu reguluje art. 107 ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (w ostatnich tygodniach trwają prace nad zmianą tego rozporządzenia).

Wywiad środowiskowy jest podstawą do przeprowadzania analizy sytuacji rodziny. Ustawodawca nie mówi w jakiej formie ma być dokonana analiza oraz jakie elementy powinna zawierać. W mojej ocenie z analizy powinno wynikać co najmniej: czy rodzina faktycznie przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jakiego rodzaju dysfunkcje zostały stwierdzone, rodzaj działań dotychczas podejmowanych wobec rodziny ze wskazaniem czy przynoszą one oczekiwane rezultaty, wskazanie możliwych działań na rzecz rodziny, których podjęcie przyczyni się do przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych – nie musi to być od razu wskazanie potrzeby przydzielenia asystenta rodziny ale np. zaproponowanie dzieciom udział w zajęciach placówki wsparcia dziennego, praca socjalna prowadzona przez pracownika socjalnego, skierowanie zalecenia do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych skierowania na badania przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego, objęcie pomocą rodziny wspierającej itp.

Ustawodawca nie wskazuje w jakiej formie następuje przydzielenie rodzinie asystenta. W mojej ocenie nie ma podstaw do wydawania decyzji administracyjnej, a sama czynność ma charakter materialno-techniczny. Wsparcie rodzinie udzielane jest za jej zgodą i przy jej aktywnym udziale (art. 8 ust. 3 ustawy) – trudno zatem wyobrazić sobie, żeby poprzez władczą formę działania jaką jest decyzja administracyjna strona była zmuszana do pracy z asystentem. Takie działanie nie przyniosłoby raczej rezultatów. Jednym wyjątkiem jest tutaj nakaz pracy z asystentem rodziny wydany w stosunku do rodziny przez sąd powszechny.

W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej sam nie realizuje zadań z zakresu wspierania rodziny, w mojej ocenie jednostki i podmioty o których mowa w art. 11 ust. 4 dyspozycją kierownika ośrodka pomocy społecznej w sprawie przydzielenia rodzinie asystenta.

Ponieważ przydzielenie asystenta wiąże się z konkretnymi kosztami (koszt zatrudnienia, koszt organizacji stanowiska pracy asystenta) w przypadku zlecenia realizacji pracy z rodziną podmiotowi, o którym mowa w art. 190 ustawy umowa powinna przewidywać przekazanie środków publicznych (wysokość dotacji) na zatrudnienie asystenta rodziny.